

УДК 342;349.2

DOI <https://doi.org/10.32850/LB2414-4207.2020.17.30>

ІНСТИТУТ ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ АРБІТРАЖНИХ КЕРУЮЧИХ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Сарнацький Максим Андрійович,
аспірант кафедри службового
та медичного права
(Інститут права Київського
національного університету імені
Тараса Шевченка, м. Київ, Україна)

Статтю присвячено дослідженню інституту дисциплінарної відповідальності арбітражних керуючих в Україні, виявленню проблем та пошуку шляхів їх вирішення. Наголошено, що сучасна система публічного управління базується на засадах людиноцентризму, що передбачає формування відносин владних суб'єктів із приватними особами на принципах законності, гласності, рівності і, що важливо, на принципі верховенства права.

Наголошено, що питання дотримання норм галузевого законодавства арбітражними керуючими є предметом дослідження багатьох українських дослідників, що пояснюється не завжди добросовісним виконанням керуючими своїх повноважень. Розглядаючи правову природу дисциплінарної відповідальності арбітражних керуючих як учасників трудових відносин, у статті наголошено на відсутності однозначної відповіді щодо визначення норм, якими визначають вид дисциплінарної відповідальності, що застосовується до них.

До того ж поняття «дисциплінарне правопорушення, вчинене арбітражним керуючим» не має правової визначеності, оскільки в галузевому законодавстві відсутнє його правове закріплення. Однак можемо спостерігати лише перелік порушень галузевого законодавства, які стосуються правил, що визначені нормативними актами державного органу з питань банкрутства або рішеннями саморегулювальної організації арбітражних керуючих.

Зроблено висновок, що інститут дисциплінарної відповідальності арбітражних керуючих в Україні має не досить урегульований зміст, що пояснюється неоднозначністю оцінки правової природи деліктної поведінки арбітражних керуючих як суб'єктів, які за своїм правовим статусом є приватними самозайнятими особами і водночас наділені публічно-правовими функціями у сфері процедури банкрутства. Так, можна підтримати думку вчених та практиків, що дисциплінарна відповідальність арбітражних керуючих в Україні має змішаний (гібридний) характер, є дисциплінарно-адміністративною відповідальністю, а тому потребує подальшого наукового дослідження, зважаючи на недостатню внормованість нормами галузевого законодавства.

Ключові слова: дисциплінарний проступок, арбітражний керуючий, процедура банкрутства, дисциплінарне стягнення, адміністративна комісія.

DISCIPLINARY RESPONSIBILITY INSTITUTION FOR ARBITRATION TRUSTEES IN UKRAINE: PROBLEMS AND WAYS OF SOLUTION

Sarnatskyi Maksym Andriiovych,
Postgraduate Student at the Department
of Service and Medical Law
(Institute of Law of Taras Shevchenko
National University of Kyiv, Kyiv,
Ukraine)

The article deals with the research of disciplinary responsibility institution for arbitration trustees in Ukraine, where identification of problems and search for ways to solve them has been found out. It has been emphasized that the modern system of public administration is based on the principles of human-centrism, which provides for the formation of relations between governmental entities and individuals based upon the principles of legality, publicity, equality, and which is the most important, supremacy of the Law.

It has been also notified that the issue of compliance with sectoral legislation by arbitration trustees is the subject of investigation by many Ukrainian researchers, which is not always explained by the unscrupulous performance trustees' functions. Considering the legal nature of disciplinary liability of arbitral trustees as participants of industrial relations, the article emphasizes on the lack of unambiguous answer as for determination of the rules that define the type of disciplinary liability applicable to them.

Moreover, the term "disciplinary misdemeanor" committed by an arbitral trustee has no legal certainty, since there is no legal consolidation of it in sectoral legislation. Instead, we can observe just the list of violations of sectoral legislation relating to the rules set out in the regulations of the state body on bankruptcy issues or decisions of the self-regulatory organization of arbitration trustees.

It is concluded that the disciplinary liability institution of arbitral trustees in Ukraine has unregulated content, which is explained by the ambiguity of assessment of the legal nature of delict conduct of arbitral trustees, being in particular entities that are legally self-employed, and what more, endowed with public and lawful functions in the sphere of bankruptcy procedure. Therefore, it seems appropriate to support the opinion of scientists and practitioners that the disciplinary responsibility of arbitration trustees in Ukraine has mixed (hybrid character) nature, being in fact the disciplinary and administrative responsibility, and therefore requiring further research, i.e. bearing in mind the lack of standardization of sectoral legislation.

Key words: bankruptcy procedure, debtor, creditor, foreign experience, state policy in the field of bankruptcy.

Метою статті є дослідження інституту дисциплінарної відповідальності арбітражних керуючих із позиції правової визначеності та правомірності застосування до них заходів дисциплінарної відповідальності.

Виклад основного матеріалу. Сучасна система публічного управління базується на засадах людиноцентризму, що передбачає формування відносин владних суб'єктів із приватними особами на принципах законності, гласності, рівності і, що важливо, на принципах верховенства права, зокрема й належного урядування та доброї адміністрації. Водночас зазначені вище принципи не виключають, а передбачають реалізацію принципу юридичної відповідальності суб'єктів владних повноважень за ухвалені ними управлінські рішення.

Як уже зазначалося, державна політика у сфері банкрутства в Україні наразі не є достатньо ефективною, зважаючи на недосконалість галузевого законодавства,

ослаблену увагу з боку держави до процесів відновлення платоспроможності боржника, а також наявність протиправних діянь, що призводять до ліквідації великої кількості підприємств [1].

Як наголошує експерт із питань банкрутства В. Гуртовий, питання відповідальності арбітражних керуючих ніколи не втрачає своєї актуальності, а регулярні зміни законодавства спонукають арбітражних керуючих коригувати свою діяльність, залишаючись у правовому полі. У засобах масової інформації, на конференціях та у соціальних мережах регулярно обговорюються проблеми, які виникають під час провадження у справі про банкрутство, оскільки саме від арбітражного керуючого, його кваліфікації, професіоналізму, сумлінності, людських та ділових якостей залежить подальша доля підприємства, трудового колективу, визначення шляхів виходу з кризових ситуацій та повнота задоволення кредиторських вимог [2].

Варто наголосити, що питання дотримання норм галузевого законодавства арбітражними керуючими є предметом дослідження багатьох українських учених, що пояснюється не завжди добросовісним виконанням керуючими своїх повноважень, що призводить до зловживань ними матеріальними та фінансовими ресурсами під час процедури банкрутства. Як наслідок, указані зловживання негативно позначаються на ефективності процедури банкрутства кожного окремого суб'єкта, а в країні загалом призводять до зниження рівня інвестиційного клімату і відтоку інвестицій.

Саме через зловживання в процесі процедури банкрутства, зокрема і через зловживання арбітражних керуючих, наразі рейтинг України щодо інвестиційної привабливості Doing Business у сегменті розв'язання неплатоспроможності залишається досить низьким: у 2020 р. – 146-те місце. Звичайно, не варто покладати відповідальність за низький рівень ефективності публічного адміністрування у сфері неплатоспроможності та банкрутства виключно на арбітражних керуючих, але, зважаючи на їх правовий статус та практичний зміст діяльності, значна частка проблем є дотичною саме до них.

Законодавець нормами Кодексу України з процедур банкрутства (далі – КУПБ) визначив організацію діяльності арбітражного керуючого (ст. 10), наділивши його статусом суб'єкта незалежної професійної діяльності. При цьому арбітражний керуючий із моменту постановлення ухвали (постанови) про призначення його керуючим санацією або ліквідатором до моменту припинення здійснення ним повноважень прирівнюється до службової особи підприємства-боржника. Щодо вимог до арбітражного керуючого, то ним може бути громадянин України, який має вищу юридичну або економічну освіту другого (магістерського) рівня, загальний стаж роботи за фахом не менше трьох років або не менше одного року після отримання відповідної вищої освіти на керівних посадах, пройшов навчання та стажування протягом шести місяців у порядку, встановленому державним органом із питань банкрутства, володіє державною мовою та склав кваліфікаційний іспит [3].

Досить широким (із погляду на процедуру банкрутства) є перелік прав та обов'язків арбітражного керуючого, чим і підтверджується його повноваження користуватися всіма правами розпорядника майна, керуючого санацією, керуючого реструктуризацією, керуючого реалізацією, ліквідатора відповідно до законодавства. Окрім указанного, наголосимо, що під час здійснення своїх повноважень арбітражний керуючий є незалежним.

Повертаючись до розгляду питання дисциплінарної відповідальності арбітражних керуючих, наголосимо, що законодавець єдиною підставою для притягнення арбітражного керуючого до дисциплінарної відповідальності бачить учинення ним дисциплінарного проступку.

Водночас виникають труднощі у визначенні правової основи дисциплінарної відповідальності, оскільки цей правовий інститут має своє правове закріплення як у дисциплінарному законодавстві, як-от у Кодексі законів про працю України (далі – КЗпПУ), так і в КУПБ, адже ці та інші законодавчі акти визначають відповідні діяння дисциплінарними проступками, що спричиняють дисциплінарну відповідальність. До того ж виникає сумнів щодо ефективності врегулювання дисциплінарно-деліктних відносин за участю арбітражних керуючих нормами КЗпПУ, оскільки ще не достатньо визначеним залишається і його (керуючого) правовий статус у форматі деліктних відносин.

Така невизначеність пояснюється тим, що поняття трудової дисципліни загалом і, відповідно, загальної дисциплінарної відповідальності у трудовому законодавстві визначається нормами Глави X КЗпПУ, які регулюють трудові відносини всіх працівників, сприяючи також зміцненню трудової дисципліни. Окрім цього, загальна дисциплінарна відповідальність регламентується Правилами внутрішнього трудового розпорядку для всіх категорій працівників, окрім тих, чий правовий статус у сфері трудових відносин визначається нормами спеціального законодавства.

У чому ж особливість такого спеціального законодавства? По-перше, в тому, що норми спеціального законодавства (закони України «Про державну службу», «Про службу в органах місцевого самоврядування», «Про прокуратуру», «Про судоустрій та статус суддів», «Про Національну поліцію», «Про Службу безпеки України» та ін.) поширюються виключно на публічних службовців, наділених владними чи делегованими повноваженнями. По-друге, у значно ширшому переліку видів дисциплінарних стягнень, як-от зауваження, попередження про неповну службову відповідність; пониження в посаді; затримка до одного року у присвоєнні чергового рангу або у призначенні на вищу посаду; усне зауваження; зауваження; суворогана догана та ін.

Повертаючись до з'ясування правової природи дисциплінарної відповідальності арбітражних керуючих як суб'єктів трудових відносин, наголосимо на відсутності однозначної відповіді щодо норм, якими визначають вид дисциплінарної відповідальності керуючих.

Аналізуючи норми ст. 147-1 КЗпПУ, можемо бачити, що дисциплінарні стягнення застосовуються органом, якому надано право прийняття на роботу (обрання, затвердження і призначення на посаду) такого працівника. Тобто умовою застосування правомочним суб'єктом заходів дисциплінарної відповідальності є формування трудових відносин через прийняття працівника на роботу.

Водночас варто наголосити, що арбітражні керуючі не перебувають у вказаному форматі трудових відносин, а тому на них не можуть поширюватися заходи дисциплінарної відповідальності, що передбачені нормами КЗпПУ, позаяк правовий зв'язок арбітражного керуючого з підприємством-боржником виникає виключно після ухвалення господарським судом ухвали (постанови) про призначення його керуючим санацією або ліквідатором, однак це не породжує факту виникнення між останніми трудових відносин

Заявлена думка підтверджується й змістом норм п. 1 ст. 10 КУПБ, згідно з яким арбітражний керуючий є суб'єктом незалежної професійної діяльності [3]. Досить близькими за змістом є також норми ст. 14.1.226 Податкового кодексу України, згідно з якими самозайнята особа – це платник податку, який є фізичною особою-підприємцем або який провадить незалежну професійну діяльність за умови, що така особа не є працівником у межах такої підприємницької чи незалежної професійної діяльності [4].

Схожим до позиції законодавця є й зміст рішення Верховного суду, який своєю Постановою від 13.03.2018 р. у справі №Б8/180-10 наголосив, що «арбітражний

керуючий призначається судом і діє відповідно до приписів Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» (автор – Наразі до приписів КУПБ) [5].

Таким чином, проведений аналіз зазначеного законодавства дає підстави для обґрунтування висновку про те, що «навіть виконання арбітражним керуючим своїх повноважень керуючого санацією, а саме обов'язків керівника підприємства, не підтверджують наявності трудових відносин та відповідних гарантій, які з ними пов'язані. Закон про банкрутство не визначає автоматичного виникнення трудових обов'язків під час виконання обов'язків керівника підприємства керуючим санацією. Закон про банкрутство має бути передбачуваним у застосуванні, що відповідає принципу законності і правової визначеності як складників верховенства права. Обов'язковою умовою трудових відносин є наявність трудового договору між працівником та роботодавцем. У такому разі арбітражний керуючий був призначений судом, є суб'єктом незалежної професійної діяльності, не є найманим працівником, а тому трудовий договір між ним і підприємством відсутній. Відсутній власник або вповноважений ним орган, наявність якого вимагає ст. 117 КЗпП України, а також його вина. Характер відносин між арбітражним керуючим та боржником є цивільно-правовим та регулюється законом про банкрутство [6, с. 11–12].

Як бачимо, арбітражний керуючий не може бути притягнутий до дисциплінарної відповідальності за нормами КЗпПУ, позаяк його правовий статус має спеціальний характер у частині притягнення до дисциплінарної відповідальності, що визначається нормами КУПБ. Так, нормами п. 2 ст. 19 КУПБ визначено перелік діянь, які визнаються дисциплінарними проступками, а саме:

- 1) факт зайняття діяльністю, несумісною з діяльністю арбітражного керуючого;
- 2) порушення правил професійної етики арбітражного керуючого;
- 3) невиконання або неналежне виконання ним своїх обов'язків;
- 4) невиконання статуту та рішень саморегулювальної організації арбітражних керуючих.

Нормами ст. 23 КУПБ визначено такі дисциплінарні стягнення, що застосовуються до арбітражних керуючих, які вчинили дисциплінарні проступки:

- 1) попередження;
- 2) догана;
- 3) тимчасове зупинення права на здійснення діяльності арбітражного керуючого;
- 4) позбавлення права на здійснення діяльності арбітражного керуючого.

Окрім зазначеного вище, певний процесуальний інтерес щодо обсягу повноважень державного органу з питань банкрутства викликає зміст п. 5 ст. 20 КУПБ, а саме те, що на стадії попередньої оцінки правомірності діянь арбітражних керуючих під час перевірки їх діяльності щодо порушень норм законодавства державний орган може зупинити діяльність арбітражного керуючого та передати матеріали на розгляд Дисциплінарної комісії для застосування до порушника дисциплінарного стягнення [2].

Важливо врахувати те, що під час визначення виду дисциплінарного стягнення враховуються ступінь вини арбітражного керуючого, тяжкість вчиненого ним дисциплінарного проступку, а також те, чи застосовувалися раніше до арбітражного керуючого дисциплінарні стягнення.

На нашу думку, відповідною особливістю інституту дисциплінарної відповідальності арбітражних керуючих є досить широке коло суб'єктів, на які законодавством покладається обов'язок здійснення контролю за діяльністю арбітражних керуючих. Згідно зі ст. 20 КУПБ контроль за діяльністю арбітражних керуючих здійснюється державним органом із питань банкрутства в особі Міністерства юстиції України або

саморегульованою організацією арбітражних керуючих. Так, державний орган із питань банкрутства здійснює контроль за діяльністю арбітражних керуючих шляхом проведення планових і позапланових перевірок у встановленому ним порядку [2].

Що стосується безпосередньої процедури здійснення контролю, то його визначено нормами Порядку здійснення контролю за діяльністю арбітражних керуючих, затвердженого Наказом Міністерства юстиції України № 3928/5 від 06.12.2019 р. Як зазначено в документі, цей Порядок поширюється на арбітражних керуючих, осіб, які проводять перевірку діяльності арбітражного керуючого, та осіб, які можуть бути залучені до проведення перевірки діяльності арбітражного керуючого у випадках, передбачених цим Порядком.

Окрім цього, Порядком визначено, що у разі виявлення за результатами перевірки порушень, які є підставою для внесення до Дисциплінарної комісії подання про притягнення арбітражного керуючого до дисциплінарної відповідальності, орган контролю обов'язково зазначає це в Акті перевірки. У такому разі Припис та/або Розпорядження не виносяться до моменту прийняття Дисциплінарною комісією рішення за результатами розгляду подання про притягнення арбітражного керуючого до дисциплінарної відповідальності [7].

Як бачимо, визначальна роль в організації контролю за діяльністю арбітражних керуючих покладена саме на Дисциплінарну комісію, основним завданням якої, відповідно до Положення про Дисциплінарну комісію арбітражних керуючих, затвердженого Наказом Міністерства юстиції України 25 вересня 2019 року № 2993/5, є розгляд питань та прийняття рішень щодо притягнення арбітражних керуючих до дисциплінарної відповідальності за вчинення дисциплінарного проступку [8].

Окремої уваги заслуговує й правовий статус саморегульованої організації арбітражних керуючих, а саме Національної асоціації арбітражних керуючих України, яка спрямовує свої повноваження на дотримання керуючими Кодексу професійної етики арбітражного керуючого, Статуту саморегульованої організації арбітражних керуючих, Рішень саморегульованої організації арбітражних керуючих, пов'язаних із діяльністю арбітражних керуючих, інших нормативно-правових актів та рішень органів Асоціації. Так, у випадках, передбачених Кодексом та рішеннями Асоціації, вирішується питання щодо внесення до дисциплінарної комісії подання про притягнення арбітражного керуючого до дисциплінарної відповідальності [9].

Питанням організації контролю за діяльністю арбітражних керуючих, які беруть безпосередню участь справі про банкрутство як ліквідатори, розпорядники майна чи керуючі санацією, займається господарський суд, у віданні якого перебуває відповідна справа про банкрутство. Водночас важливо наголосити, що питання про притягнення до відповідальності арбітражного керуючого з боку господарського суду чи за його клопотанням до повноважного суб'єкта не ставиться.

Як наголошують експерти з питань банкрутства, особливість судового контролю полягає в такому: на відміну від контролю державного органу з питань банкрутства та саморегульованої організації арбітражних керуючих, здійснюючи контроль у справі про банкрутство, виключно господарський суд приймає судові рішення про відсторонення арбітражного керуючого від виконання повноважень спеціальних суб'єктів у процедурах банкрутства (зокрема й у разі невиконання та/або неналежного виконання таких повноважень арбітражним керуючим), про що свідчать положення частини 4 статті 28 Кодексу України з процедур банкрутства. Норми вищезазначеної статті наділяють будь-якого учасника справи про банкрутство правом звернутися до господарського суду з клопотанням про відсторонення арбітражного керуючого від виконання повноважень [6, с. 28].

Провівши детальний аналіз інституту дисциплінарної відповідальності арбітражних керуючих, можна зробити попередні висновки, які стосуються поняття «дисциплінарне правопорушення», правового статусу суб'єктів контролю за діяльністю арбітражних керуючих, а також процедур оскарження рішення про притягнення арбітражних керуючих до відповідальності.

Як уже наголошувалось, поняття «дисциплінарне правопорушення, вчинене арбітражним керуючим» не має належної правової визначеності, оскільки в галузевому законодавстві, зокрема в КУПБ, відсутнє його правове закріплення. Можемо спостерігати лише перелік порушень галузевого законодавства, які стосуються правил, що визначені нормативними актами державного органу з питань банкрутства або рішеннями саморегулювальної організації арбітражних керуючих. Тоді як нормами п. 22 ст. 92 Конституції України закріплено, що виключно законами України визначаються засади цивільно-правової відповідальності; діяння, які є злочинами, адміністративними або дисциплінарними правопорушеннями, та відповідальність за них [10].

Не менш проблематичним є й питання субординаційності між Міністерством юстиції України та Дисциплінарною комісією, яка утворюється у встановленому державним органом із питань банкрутства порядку для розгляду питань щодо притягнення арбітражних керуючих до дисциплінарної відповідальності за вчинення дисциплінарного проступку.

Правова невизначеність такої ситуації полягає в тому, що Міністерство юстиції України, визначене КУПБ як державний орган із питань банкрутства, що здійснює контроль за діяльністю арбітражних керуючих шляхом проведення планових і позапланових перевірок у встановленому ним порядку, не приймає рішення про накладення на арбітражного керуючого відповідного стягнення, як це, до речі, закріплено у ст. 3 КУПБ. Відповідне рішення приймає Дисциплінарна комісія, яка не є структурним підрозділом міністерства. Така колізійність ускладнює механізм уживання заходів дисциплінарної відповідальності арбітражних керуючих, зважаючи на відсутність правового зв'язку, що не несе в собі ознак трудових відносин, адже між Міністерством та арбітражними керуючими немає факту трудових правовідносин, що є передумовою настання дисциплінарної відповідальності.

Такий статус суб'єкта правозастосування, а саме Міністерства юстиції України, викликає правильності змісту кваліфікації відповідного діяння арбітражного керуючого, а також дотримання принципу верховенства права та законності під час дисциплінарного провадження, що призводить до порушення норм та підстав оскарження рішення Дисциплінарної комісії про притягнення арбітражного керуючого до дисциплінарної відповідальності в суді.

Заслугує також на увагу питання процедури оскарження рішення Дисциплінарної комісії про притягнення арбітражних керуючих до відповідальності. Як уже наголошувалось, господарський суд, у провадженні якого перебуває справа про банкрутство, вповноважений за нормами КУПБ здійснювати контроль над діяльністю арбітражних керуючих, однак не наділений правом оскарження Дисциплінарного рішення комісії про накладення на них дисциплінарних стягнень.

Це можна пояснити особливістю предметної підсудності адміністративних судів, які (згідно з п. 1 ст. 19 Кодексом адміністративного судочинства України) розглядають справи з публічно-правових спорів, зокрема й спорів фізичних чи юридичних осіб із суб'єктом владних повноважень щодо оскарження його рішень (нормативно-правових актів чи індивідуальних актів), дій чи бездіяльності, крім випадків, коли для розгляду таких спорів законом встановлено інший порядок судового провадження [11].

Такий підхід законодавця щодо розв'язання публічно-правового спору адміністративними судами можна пояснити тим, що арбітражні керуючі виконують публічно-правові функції, пов'язані з управлінням та реалізацією матеріальних та фінансових активів підприємств-банкрутів із метою виконання останніми своїх кредиторських зобов'язань.

Розглядаючи такі спори, адміністративні суди часто стикаються з проблемою визначення законності прийнятого арбітражним керуючим рішення в процесі банкрутства. Особливо складно суду, розглядаючи такі адміністративні справи, встановити, чи прийняті (вчинені) такі рішення, дії чи бездіяльність арбітражних керуючих законно, обґрунтовано, безсторонньо (неупереджено), добросовісно, розсудливо та ін., зважаючи на особливість провадження у справі про банкрутство. Однак саме адміністративний суд має прийняти рішення, яким визначить правомірність процесуальних рішень арбітражного керуючого, здійснюючи при цьому більше морально-правову оцінку рішень останнього.

Висновки. Таким чином, проведений нами правовий аналіз інституту дисциплінарної відповідальності арбітражних керуючих дає підстави зробити висновок, що він (інститут) має досить неоднозначний зміст, що пояснюється неоднозначністю оцінки правової природи деліктної поведінки арбітражних керуючих як суб'єктів, які за своїм правовим статусом є приватними самозайнятими особами і є наділеними публічно-правовими функціями у сфері процедури банкрутства. Так, можна підтримати думку вчених та практиків, що дисциплінарна відповідальність арбітражних керуючих в Україні має змішаний (гібридний характер), є дисциплінарно-адміністративною відповідальністю, а тому потребує подальшого наукового дослідження, зважаючи на недостатню внормованість нормами галузевого законодавства.

Список використаних джерел:

1. Сарнацький М.А. Використання зарубіжного досвіду у формуванні та реалізації державної політики у сфері банкрутства в Україні. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Юридичні науки.* 2021. Т. 32 (71). № 1.
2. Гуртовий В. Відповідальність арбітражних керуючих: новели законодавства, підстави та порядок притягнення до дисциплінарної відповідальності URL: <https://www.hsa.org.ua/blog/vidpovidalnist-arbitrazhnyh-keruyuchykh-novely-zakonodavstva-pidstavu-ta-poryadok-prytyagnennya-do-dystsyplinarnoyi-vidpovidalnosti/> (дата звернення 11.12.2020).
3. Кодекс України з процедур банкрутства : Закон України від 18 жовтня 2018 р. *Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України.* 2019. № 19. Ст. 74.
4. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. № 2755 VI. *Відомості Верховної Ради України.* 2011, № 13, 14, № 15, 16, № 17, Ст. 112.
5. Постанова КГС ВП від 13.03.2018 року у справі №68/180-10 URL: https://protocol.ua/ru/postanova_kgs_vp_vid_13_03_2018_roku_u_spravi_b8_180_10/ (дата звернення 11.12.2020).
6. Донков С., Соколик Д., Мірошніченко А. Аналіз застосування заходів дисциплінарної відповідальності арбітражних керуючих. Листопад 2020 р. URL: <https://www.pravojustice.eu/storage/app/uploads/public/5fd/a16/e04/5fda16e04a1ce915069653.pdf> (дата звернення 11.12.2020).
7. Про затвердження Порядку здійснення контролю за діяльністю арбітражних керуючих : наказ Міністерства юстиції України № 3928/5 від 06.12.2019 р. URL: <http://https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1228-19#top> (дата звернення 11.12.2020).

8. Про затвердження Положення про Дисциплінарну комісію арбітражних керуючих : наказ Міністерства юстиції України від 25.09.2019 № 2993/5. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1068-19#Text> (дата звернення 11.12.2020).

9. Статут некомерційної професійної організації «НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ АРБІТРАЖНИХ КЕРУЮЧИХ УКРАЇНИ» : рішення установчого з'їзду арбітражних керуючих України від 20 листопада 2019 р. URL: <https://unita.community/about-association/> (дата звернення 11.12.2020).

10. Конституція України, прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.

11. Кодекс адміністративного судочинства України : Закон України від 06.07.2005 № 2747 IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 35–36. № 37. Ст. 446.